

Opvoeding van de jachthond

De klassieke fout die helaas nog veel wordt gemaakt bij het opvoeden van de jonge jachthond is de gedachte dat pas met de opvoeding en training van de hond moet worden begonnen als deze inmiddels enigszins volwassen is.

Niets is minder waar, je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen! De eerste sociale gedragingen heeft de pup reeds in het nest kunnen ontwikkelen. Wanneer je jouw pup op een leeftijd van circa 8 weken uit het nest haalt begint vanaf dat moment tot aan de 16e levensweek één van de belangrijkste periodes uit zijn leven. Deze periode wordt wel de socialisatiefase of inprentingperiode genoemd. Binnen deze periode is je hond zeer gevoelig voor indrukken van buitenaf en ervaringen hebben geleerd, dat al hetgeen je hond nu leert niet snel door hem vergeten wordt. Een ideale periode derhalve om je hond de eerste beginselen van de latere jachtpraktijk bij te brengen. Een tweetal uitgangspunten zijn daarbij van het allergrootste belang: **geduld** en **regelmaat**.

Geduld opbrengen bij de opvoeding van een jonge hond is niet iedereen gegeven, toch zul je zonder geduld weinig of niets bereiken. Het is vooral van belang dat je veel tijd weet vrij te maken voor de opvoeding van uw hond. Probeer niet tussen de bedrijven door de hond snel iets te leren, maar neem er de **tijd** voor. Het tweede uitgangspunt, regelmaat sluit hierbij aan. Liever vijf keer per week een half uur, dan eens in de week een halve dag.

De eerste Commando's

Vanaf een leeftijd van ca. 7 weken kunt je al beginnen met het bijbrengen van gehoorzaamheid. Hiervoor maakt je gebruik van korte, duidelijke commando's. Gebruik bij voorbeeld liever het commando "*Max hier*" dan "*Max kom eens bij de baas*". Naast het uitspreken van een commando is een enkel gebaar een goed hulpmiddel om vooral bij de jonge hond het aanleren te vergemakkelijken. Bijvoorbeeld: je wilt je hond aanleren zich door jou naar zijn plaats te sturen en zou dit kunnen realiseren door middel van het commando: "*Max ga eens naar je plaats*". De hond zal je vermoedelijk vol onbegrip aankijken en niet weten wat je bedoelt. Na herhaling van het commando zal de hond er nog steeds niets van begrijpen en zich onrustig gaan gedragen. Eenvoudiger gaat het als volgt: Geeft het commando "*plaats*" en klop met je hand op de plaats waar je de hond hebben wilt. Het zal de hond nu duidelijk zijn, want er bestaat een duidelijk verband tussen het commando en de aanduiding van die plaats door jouw aanwijzing.

Enige basisoefeningen

Aangelijnd volgen

Eén van de eerste oefeningen is het **aangelijnd volgen**. Zo'n eerste oefening is vaak een komisch gezicht. De pup voelt zich wat onwennig in de voor hem vreemde omgeving en zal overal aan willen ruiken en trekt je zo mogelijk overal mee naartoe. Sommige honden gedragen zich juist schuchter en zijn voor geen meter vooruit te krijgen. Daarom is het handig om de eerste oefeningen op eigen terrein te doen.

Je stelt de hond aan je linkerzijde op en onder het uitspreken van het commando "*volg*" ga je vervolgens voorwaarts. Zorg dat je de lijn kort houdt. Hoofd van de hond ter hoogte van de linkerknie. Telkens als de hond er tussenuit wil knijpen geef je wederom

onder het commando "volg" een **kort** rukje aan de riem. Wanneer deze oefening goed verloopt, kun je de moeilijkheidsgraad iets opbouwen door in het parcours een aantal wendingen op te nemen. Een wending naar links kun je bevorderen door met je linkerknie het hoofd van de hond in de goede richting te duwen. Voor een wending naar rechts geeft u een kort rukje aan de riem. Het kan weken duren voor uw hond deze oefening onder de knie heeft. Zorg voor regelmatige opbouw en vergeet vooral niet uw hond op tijd te belonen.

Zitten op bevel

In combinatie met het aangelijnd volgen kun je jouw hond leren om te **zitten op bevel**. Deze oefening doe je met een aangelijnde hond om hem het gevoel te geven dat je hem in de hand hebt en dat hij zich dient te onderwerpen. Ook hier een kort en bondig commando "zit". Onder het uitspreken van dit commando geef je een kort rukje aan de riem en druk je tegelijkertijd het kruis van de hond naar beneden. Na een aantal keren zal dit neerwaarts drukken niet meer nodig zijn. Na iedere correcte uitvoering van dit commando krijgt de hond uiteraard een beloning. Een andere manier is om een beloning voor de pup in de hand te houden en deze omhoog doen. De hond gaat deze beweging volgen en automatisch zitten. Spreek dan direct het commando "zit" uit. Nu mag hij beloond worden. Vervang het commando "zit" door op de zitfluit te fluiten zodra je hond moet gaan zitten. (de brede kant van de jachtfluit) Hiermee leer je de hond op de zitfluit te gaan zitten. Later nodig bij het dirigeren.

Komen op bevel

De eerste beginselen kun je de pup al bijbrengen wanneer deze net het nest verlaten heeft. Je zult tijdens het wandelen ontdekken, dat de pup zich op *eigen terrein* anders gedraagt, dan in een voor hem vreemde omgeving. Op eigen terrein zal de hond zich namelijk na verloop van tijd menen te kunnen permitteren zich weinig van de commando's aan te trekken. Wanneer je hem meeneemt naar onbekend terrein zal hij zich veel afhankelijker gaan gedragen. Mocht de pup zich naar jouw idee in zijn eigen territorium wat al te eigenzinnig gaan gedragen, dan doe je er goed aan **komen op bevel** te gaan trainen in een voor je hond onbekende omgeving. Ook bij het oefenen op dit onderdeel komt het , naast het uitspreken van het commando er op aan, dat je het ook visualiseert. Spreek het commando "*kom hier*" uit en loop vervolgens een stukje achteruit. Hiermee wordt de afstand tussen jou en de pup vergroot en zal de pup in de meeste gevallen snel volgen. Waak er voor dat je dit commando niet te vaak herhaalt, omdat je anders het risico loopt niet serieus genomen te worden door je hond ! Let er ook op het "*kom hier*" niet te dringend uit te spreken. Laat het met de juiste intonatie klinken als een vriendelijk verzoek. Je spreidt vervolgens beide armen uit. Bij de baas komen moet vooral leuk zijn. Vergeet dus vooral niet om rijkelijk te belonen met een koekje of stukje vlees . Hiermee bouwt je pup een fijne associatie op met het commando en zal ook later graag naar je toe komen. Maak de oefening altijd af, dat wil zeggen "*kom hier*" is dan ook kom hier en betekent niet dat de hond uiteindelijk tijdens het uitspreken van deze woorden wat anders gaat doen en je het hier bij laat. Later als de hond deze oefening goed beheerst vervang je "kom hier" door de komfluit. (het smalle eind van de jachtfluit, zie ook www.hondenwerk.xfakt.nl)

Blijven liggen op bevel

Deze oefening is gebaseerd op een goede vertrouwensrelatie met je hond. Die bouw je niet van de één op de andere dag op. Wacht daarom met deze oefening tot de pup tenminste een half jaar is. In eerste instantie gaat het erom dat je hond op je commando "af" netjes **naast** je gaat liggen. Heel veel geduld en langzaam opbouwen van deze oefening door de hond steeds langer te laten liggen en steeds te belonen vormen de sleutel tot succes. Pas deze oefening in tijdens je dagelijkse wandelingen. Wanneer het je lukt om hem enige minuten naast je te laten liggen, kun je over gaan tot de tweede fase: het **alleen blijven liggen**.

Onder het uitspreken van het commando "af en blijf" leg je de hond op de gewenste plaatst. Daarbij kun je gebruik maken van een hulpgebaar door met je voorwaarts gestrekte arm een neerwaartse beweging te maken. Vervolgens loop je 10 meter achteruit, waarbij je er vooral voor zorgt constant oogcontact met je hond te houden. Op het moment dat hij probeert op te staan geef je wederom het commando "af" met het ondersteunende armgebaar. Na een halve minuut loop je naar je hond terug en beloont hem. Laat de hond dus **nooit** naar jou toekomen! Wanneer deze oefening goed verloopt, ga je de wachttijd en afstand tot de hond opvoeren. Vervolgens begeef je je uit het gezichtsveld van de hond en voert zo de moeilijkheidsgraad op.

Vooruit sturen

Het commando "vooruit" heb je nodig om in **een rechte lijn** je hond van je weg te kunnen sturen om bijvoorbeeld een langere afstand tot de te apporteren dummy te overbruggen (je weet dan ongeveer de valplaats en wil de hond op een efficiënte manier snel die kant op hebben om hem dan vervolgens onder het uitspreken van het commando "zoek apport" (de dummy laten vinden) of je wilt de hond naar een valplaats van de dummy dirigeren , stuurt hem eerst vooruit laat hem vervolgens met een zitfluit zitten en zodra hij zich omgedraaid heeft en is gaan zitten geef je hem met je linker of je rechter arm die je uitstrekt de richting van de gevallen dummy aan. Met de commando "apport" stuur je je hond in die richting en laat hem de dummy apporteren. Dit noemt men **het dirigeren**.

Apporteren

Bij de Duitse staande hond kun je al op zeer jonge leeftijd constateren dat deze het apporteren van nature in zich heeft. In het nest sleept hij reeds allerlei zaken met zich mee en het trainen op dit onderdeel zal dan ook nauwelijks problemen opleveren. Wanneer je hond met één of ander voorwerp loopt te sjouwen roep je deze naar je toe en neemt vervolgens, onder het uitspreken van de nodige belonende woorden gevolgd door het commando "los", het voorwerp uit de bek. Denk er hierbij vooral om dat je het geapporteerde voorwerp bij je houdt en **niet** aan de hond **terug** geeft om hem er vervolgens mee te laten spelen. Dat doe je immers ook niet met een door je hond geapporteerd stuk wild! Ook kun je de hond stimuleren door hem tijdens de wandeling een *dummy* te laten dragen. Die hij uiteindelijk op jouw bevel dient af te geven. Al doende leer je de hond iets aan jou af te staan in ruil uiteraard voor een beloning. Wanneer dit soort spel oefeningen goed verlopen, gaan wij over naar het serieuzere werk: **apporteren op commando**.

Je laat daartoe de hond **aangelijnd** links naast je zitten en door een *helper* op een afstand van ca. 30 meter een dummy opgooien. Nadat de dummy is gevallen, maak je

de lijn los en laat je de hond nog minstens 5 sec. naast je zitten, waarna je hem tenslotte laat vertrekken onder het commando "apport!".

In een aantal gevallen zal je hond, nog voordat je het commando hebt gegeven naar de dummy willen gaan. Dit noemt men *inspringen*. Dit inspringen corrigeer je direct door de hond voorlopig maar weer aan te lijnen om hem zodoende via een korte ruk aan de lijn en onder het gelijktijdig uitspreken van het commando "zit" weer bij de les te halen. Jonge honden hebben nog wel eens de neiging om met de dummy te gaan spelen, leer dit direct af door je hond, zodra deze de dummy heeft opgepakt, met iets lekkers naar je toe te lokken. Neem de dummy in ontvangst en beloon dan pas je hond. In de latere fase wanneer de hond al graag de dummy bij je brengt leer je hem zitten met de dummy in zijn bek alvorens hij tijdens het commando "los" de dummy in jouw hand laat vallen.

Laat de hond **nooit** met de dummy spelen of deze zelfs beschadigen! Voor dummy's en later het geschoten wild dient de hond respect te hebben. Het is van jou alleen moet hij het voor je vinden en brengen. Als de hond dit ook zo begrijpt zal hij nooit van je weglopen met de dummy en hier bezitterig over doen. Het is immers niet zijn prooi. Ook hier geldt weer dat de hond deze oefening makkelijker zal leren als hij ook in het **dagelijkse leven** jou als de **roedelleider** ziet! Dus vergeet niet om steeds als eerste de deur uit te gaan, als eerste weer naar binnen te lopen, de hond niet op de bank te laten, waar jij eigenlijk zou moeten zitten, de voerbak met zijn voer op een rustig en vast moment te geven en weer weg te halen zodra hij leeg is, de aangeliende hond jou niet voor te laten trekken, de hond niet voor je voeten te laten lopen en niet voor hem op zij gaan als hij bijvoorbeeld in de deuropening ligt. Een hond dient namelijk jou voor te laten gaan en voor jou op zij te gaan. Jij bent zijn voorbeeld, van jou heeft hij zijn eten verdiend. Hij zal nog meer van je gaan houden en dingen voor je gaan doen.

Apport uit diep water

Wanneer het apporteren te land naar wens verloopt, beginnen wij met het **apporteren uit diep water**.

De werkwijze wijkt op een paar punten af van die bij apporteren te land. Veel honden hebben de neiging om uit het water komend het apport te laten vallen, zich vervolgens te gaan uitschudden, het apport opnieuw te pakken en het vervolgens naar de voorjager te brengen. Dit probleem kun je oplossen door de hond op de plaats waar hij uit het water komt, tegemoet te lopen en hem vervolgens, terwijl je achteruit naar je uitgangspositie terug loopt, met je mee lokt. Dit meelokken gebeurt uiteraard weer met versnaperingen en bemoedigende woorden.

Niet iedere hond gaat zomaar het water in. Bij een hond met watervrees dien je deze angst met beleid te overwinnen. Merk je dat je hond niet in het water durft raak niet boos, maar probeer het water juist heel leuk en aangenaam te maken. Ga zelf in het water, neem een andere "waterhond" mee. Doe leuk, wees blij.

Oefen zeker eerst in ondiep water met glooiende oevers en in gezelschap van andere honden, die wel het water in durven. Ook helpt het wanneer hij gefascineerd is door een speciaal voorwerp. In dat geval wil *de truc met de hengel* nog wel eens helpen. Je bindt het voorwerp (bijvoorbeeld een eendenvleugel) met een touwtje aan een lange stok en

laat dit voor de hond boven het water bungelen. Honden met aanvankelijke watervrees willen zich hierdoor nog wel eens laten verleiden en alsnog het water ingaan.

Verloren apport te land

Wij spreken van een **verloren apport**, wanneer de hond de valplaats van het wild **niet** heeft kunnen waarnemen, en dus op zijn reukvermogen moet afgaan om het te vinden. Om meer "lucht" te geven aan een kale dummy, dien je deze derhalve te omwikkelen met een hazenvel, konijnenvel of eendenvleugel. Ook kun je gebruik maken van een spray met de geur van haas, eend of fazant.

Maak de oefening de eerste keer niet te moeilijk. Kies een niet te dicht begroeid terrein met wel voldoende mogelijkheden om de dummy enigszins te verstoppen. Let vervolgens op de windrichting.

Een verloren apport dat bij tegenwind moet worden geapporteerd is voor de hond het meest eenvoudig uit te voeren. Later kun je deze oefening verzwaren door de hond bij zijwind of zelfs van de wind af te laten werken.

Nadat je helper of jij zelf het apport hebt verstopt, laat je hem links van je zitten en stuurt hem vervolgens vooruit onder het commando "*zoek apport!*" In het begin moet je dit commando soms wel eens herhalen, maar probeer het te beperken. Het is van het allergrootste belang dat je hond **altijd** terugkeert met het apport. Ga het nooit zelf halen, maar help je hond bij het zoeken tot op maximaal enkele meters van de plaats waar het apport verstopt ligt. Op deze wijze geef je je hond een stuk **zelfvertrouwen** en zal hij leren door te gaan totdat de dummy uiteindelijk gevonden is. Deze oefening kun je langzaam opbouwen door de zoekafstand te vergroten, met meerdere dummy's tegelijkertijd te werken of moeilijker terrein op te zoeken.

Markeren en Markeer-apport

Markeren wil zeggen: het onthouden van de valplaats van het wild. Een hond die goed markeert zal er geen moeite mee hebben om, zelfs na 10 minuten, de plaats waar het wild gevallen is te onthouden.

Het trainen van deze oefening doe je in het begin spelenderwijs en idealiter in een bosrijke omgeving. Tijdens de wandeling, waarbij je de hond aangelijnd houdt, werp je dan, zichtbaar voor de hond, een dummy weg en loopt vervolgens nog 50 meter door. Hier zet je hond neer op zijn plaats, maakt hem los en stuurt hem onder het commando "*Apport!*" in de richting van de valplaats van de dummy. Als hij deze onthouden heeft, zal hij er in een rechte lijn op af spurten. Ook kun je gebruik maken van een **helper**, die de dummy **weg werpt** welke de hond ziet en ook nog een **geluid maakt of een schot aflost** waarmee de aandacht van de hond op de valplaats getrokken kan worden. Maar zorg er dan wel voor dat deze helper niet of nauwelijks gezien wordt door de hond, zodat deze zich niet op hem of haar focust i.p.v. op de valplaats van de dummy. Begin op een vlak terrein en gebruik bij voorkeur felgekleurde (oranje) dummy's. Door het vergroten van de afstand of moeilijker terrein op te zoeken kun je deze oefening langzaam gaan verzwaren. Let hierbij ook op de windrichting omdat ervaren honden steeds vaker ook hun neus gaan gebruiken! Ook is het van belang om je hond voor het wegsturen netjes naast je te hebben zitten met zijn kop in de valrichting van de dummy. Let goed op of je hond zich voldoende concentreert en geef dan pas een teken aan je helper om de dummy weg te gooien.

Apporteren over diep water

Voor de training van het onderdeel **apporteren over diep water** is het noodzakelijk om water te kiezen met glooiende oevers, zodat de hond makkelijk in en uit het water kan komen. Ook moet je zelf makkelijk aan de overkant van het water kunnen komen. Een brug in de nabijheid is dus vaak bittere noodzaak, maar voorkom dat jouw hond hem tijdens deze oefening ook gaat gebruiken.

Meest ideaal is wanneer de breedte van het water varieert tussen bijvoorbeeld 5 en 25 meter, zodat je de moeilijkheidsgraad van de oefening langzaam kunt opbouwen. De training gaat als volgt:

Samen met je hond stel je je bij de oever op, met de hond aan je linker voet. De helper loopt nu naar de andere kant en trekt de aandacht van de hond door met de dummy te gaan zwaaien, waarna hij deze op een voor de hond zichtbare plaats neerlegt. Vervolgens verdwijnt de helper uit het gezichtsveld van de hond. Vervolgens geef je het commando "over!" en maak je daarbij met je linkerarm het gebaar alsof je iets naar de overzijde van het water wilt gooien. De hond zal, mits hij gezien en onthouden heeft, waar zich de dummy bevindt, in de meeste gevallen zonder problemen naar de overkant zwemmen. Wanneer deze oefening bevredigend verloopt, ga je hem verzwaren door de dummy op een voor de hond onzichtbare plaats te verstoppen.

Het Sleepspoor

Met het oefenen van het onderdeel **sleepspoor** kun je al redelijk vroeg beginnen. Maak het in het begin niet al te lang en zorg dat het veel "lucht" heeft. Bind een vel van net geslacht konijn, een stuk gedood veerwild of een gearomatiseerde dummy aan een touw en sleep het over de grond, tegen de wind in naar de plaats waar je het uiteindelijk wilt verstoppen. Wanneer je teruggaat naar de uitgangspositie, loop daar dan in een wijde boog heen en zorg dat je het sleepspoor niet kruist. Haal je hond er vervolgens bij en laat hem aan een lange lijn rustig het spoor volgen, waarbij je hem, indien nodig met de lijn *op koers* houdt onder het uitspreken van het commando "zoek verloren". Wanneer het spoor is uitgewerkt en het apport gevonden, mag de hond het oppakken en meedragen naar de uitgangspositie. Daar neem je het apport aan. In de latere fase laat je de hond zelfstandig het getrokken sleepspoor uitwerken en het door hem gevonden apport naar je toe brengen. Vanzelfsprekend moet op dat moment je hond al apport te land en verloren apport beheersen.

Het voorstaan

Duitse Staande honden bezitten de natuurlijke aanleg om voor het wild te blijven staan. Wij noemen dit kortweg **voorstaan**. Zij wijzen ons zo de plaats waar het wild zich bevindt.

Ze horen op *reuk* voor te staan, maar als ze erg jong zijn zullen ze vaak ook op *zicht* voorstaan. Wanneer ze bijvoorbeeld een vogel zien. Dit is helemaal niet erg, want zodra de hond in zijn verdere leven in contact komt met de geur van het wild, zal het voorstaan als vanzelf overgaan op het voorstaan op reuk.

Bij het trainen van dit onderdeel is een goede vertrouwensrelatie met je hond van groot belang. Zodra je merkt dat hij voorstaat, neem jij het initiatief. Je loopt dan langzaam naar je hond, pakt hem eventueel bij zijn halsband en loopt gezamenlijk in de richting

van de vermoedelijke verblijfplaats tot het wild uiteindelijk opvliegt of wegloopt. Je dient ten alle tijden te voorkomen dat de hond zelf het wild gaat opjagen. Het enige wat hij dient te doen is het wild aanwijzen, door te gaan voorstaan. Enerzijds voorkom je met een dergelijke aanpak dat je hond zelfstandig achter het wild aangaat en anderzijds is het een stimulans voor de hond, dat zijn voorstaan beloond wordt door jouw aandacht .

Uit praktische overweging is het tenslotte raadzaam je hond zover te krijgen dat zodra het wild wegloopt of wegvliegt, hij bij het commando "af" gaat liggen, zodat jij je handen en zicht vrij hebt.